

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/389/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2214203263
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 07. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Čimo
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2214203263.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu Mgr. Dušana Čima a sudkyň JUDr. Gabriely Briškovej a JUDr. Zlatice Javorovej v právnej veci žalobkyne: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, zastúpenej splnomocnenkyňou: Fridrich Paľko, s.r.o., Bratislava, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Župné námestie č. 13, o 676,36 eur, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda z 3. októbra 2014 č. k. 5C 273/2014-49 a proti uzneseniu Okresného súdu Dunajská Streda z 27. apríla 2015 č. k. 5C 273/2014-64 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Nariaďuje súdu prvého stupňa vykonanie opravy označenia žalovanej v úvodnej časti jeho rozsudku.

Napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa **r u š í .**

Žalovanej nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa voči žalovanej domáhala zaplataenia majetkovej škody vo výške 125 eur a nemajetkovej ujmy vo výške 551,36 eur, pričom žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Rozhodnutie vo veci samej (o žalobe založenej na tvrdenom nesprávnom úradnom postupe Okresného súdu Galanta v exekučnom konaní vedenom týmto súdom pod sp. zn. 23Er/1236/2010 s následným vyvodzovaním zodpovednosti štátu za nesprávny úradný postup) odôvodnil právne § 3 ods. 1 písm. d/ a ods. 2, § 9 ods. 1 a 2, § 15 ods. 1, § 17 ods. 1 až 3 ZoZS (zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení platnom a účinnom do 31. decembra 2012), § 44 ods. 2 E. p. (Exekučného poriadku č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov), článkom 48 ods. 2 vety prvej Ústavy Slovenskej republiky (č. 460/1992 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a článkom 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ľudských právach (Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov dojednaný v Ríme 4. novembra 1950 Oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb.). Vecne zdôvodnil, že 24. novembra 2010 podal súdny exekútor JUDr. Rudolf Krutý na Okresný súd Galanta (exekučný súd) žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ktorú uvedený súd zamietol uznesením z 20. júna 2011 č. k. 23Er/1236/2010-32 (z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej doložky). Exekučný súd postupoval v súlade so zákonom, keďže E. p. stanovuje lehotu 15 dní na vydanie poverenia na vykonanie exekúcie pre prípad, že súd nezistí rozpor exekučného titulu so zákonom (o taký prípad tu nešlo). Žalobkyňa taktiež nepreukázala, že v postupe exekučného súdu boli zistené prieťahy, keďže podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len SR) až po konštatovaní porušenia základných práv (čl. 48 ods. 2 Ústavy SR) Ústavným

súdom SR sa otvára možnosť podať predmetnú žalobu. Z judikatúry Ústavného súdu SR tiež vyplýva, že nie každý prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie bez zbytočných prieťahov. Rozhodnutie o trovách konania súd prvého stupňa odôvodnil poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a úspechom žalovanej, ktorej v konaní trovy nevznikli.

Proti uvedenému rozsudku podala v celom rozsahu včas odvolanie žalobkyňa, s návrhom na jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietala, že postupom súdu prvého stupňa jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a vec nesprávne právne posúdil. Súd prvého stupňa podľa nej rozhodol v merite veci na základe (a s použitím) „inšpirácie“ novou právnou úpravou (obsiahnutou v ustanovení § 9 ods. 2 ZoZS v znení zákona č. 412/2012 Z. z.), hoci interpretácia hmotného práva platného v čase vzniku právnej skutočnosti aj založenia zodpovednostného právneho vzťahu, pomocou hmotného práva, ktoré sa stalo súčasťou právneho poriadku až po vzniku právnej skutočnosti (potom, čo už došlo k založeniu zodpovednostného právneho vzťahu) nie je možná. Uplatnením opačného názoru de iure aj de facto by došlo k aplikácii princípu priamej retroaktivity, čo je neprípustné. Súd prvého stupňa neozrejmil, prečo zastáva názor, že účastníkom nevznikol stav právnej neistoty do času, kým došlo ku konečnému rozhodnutiu. Exekučný súd posunul trvanie právnej neistoty do času, ktorý je z hľadiska ochrany základného práva na spravodlivý súdny proces neakceptovateľný. Súdu prvého stupňa neprislúchalo polemizovať o vhodnosti limitácie dĺžky konania zákonnými lehotami. Mal povinnosť aplikovať platné právo a prihliadať na stabilizovanú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu (ďalej len „ESLP“), teda aj na právo na spravodlivý súdny proces (osobitne právo na prerokovanie vecí v primeranom čase). Dohovor o ľudských právach zaväzuje zmluvné štáty, aby organizovali svoj právny poriadok spôsobom, ktorý by vyhovel požiadavkám čl. 6 ods. 1 (zahrňujúci aj právo na rozhodnutie vecí v primeranej lehote). Zodpovednosť štátu podľa uvedenej judikatúry vzniká aj vtedy, ak súdy konajú náležite, ale dĺžku konania ovplyvňujú „mimosúdne“ faktory, napr. rozsah nevybavenej súdnej agendy. Súd prvého stupňa tiež nevykonal dostatočné dokazovanie oboznámením sa s predloženým znaleckým posudkom, preukazujúcim výšku, v akej mal nesprávny úradný postup na žalobkyňu negatívny dopad a objektívne spôsobil zníženie jej majetku.

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa uložil žalobkyňi povinnosť do 3 dní od právoplatnosti uznesenia zaplatiť súdny poplatok za odvolanie 20 eur a toto rozhodnutie odôvodnil položkou č. 13 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov (bez uvedenia, že sadzobník má byť prílohou zákona SNR č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších zmien a doplnení).

Aj proti takémuto uzneseniu podala žalobkyňa včas odvolanie a navrhla ho zrušiť, namietajúc absenciu odôvodnenia ako jednej zo zákonom predpísaných náležitostí súdneho rozhodnutia. V sadzobníku súdnych poplatkov nie je jasne a jednoznačne stanovená poplatková povinnosť za podanie odvolania proti rozhodnutiu súdu o žalobe na náhradu škodu spôsobenej nesprávnym úradným postupom. Analogické rozširovanie úkonov podliehajúcich poplatkom podľa Ústavy SR neprichádza do úvahy. Podľa ustanovenia § 18ca ZoSP ako prechodného ustanovenia v zákone, možno podľa predpisov účinných od 1. októbra 2012 vyberať poplatky len v konaniach začatých po takomto čase a o takýto prípad tu nešlo (žaloba bola podaná v septembri 2012). Poplatková povinnosť nie je jasne a jednoznačne stanovená a žalobkyňi bola uložená v rozpore so zákonom. Spoplatňovanie procesného úkonu sa musí riadiť časom začatia konania (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5MCdo 14/2007 z 30. júna 2008). V čase začatia konania bolo súdne konanie o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom oslobodené od súdnych poplatkov (išlo o vecné oslobodenie), teda konanie bolo od poplatkovej povinnosti oslobodené celé. Žalobkyňa poukázala na rozhodovaciu prax okresných súdov (Okresný súd Komárno a Okresný súd Rimavská Sobota), ktoré pristúpili k zrušeniu uznesenia o povinnosti zaplatiť súdny poplatok podľa položky 7a a na podporu svojho názoru poukázala žalobkyňa aj na závery rokovania občiansko-právneho kolégia Krajského súdu v Banskej Bystrici.

Žalovaná odvolací návrh nepodala.

Odvolací súd po zistení, že odvolanie proti rozsudku podala včas účastníčka konania a to proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné odvolanie (§ 201 a § 204 ods. 1 O. s. p.), preskúmal rozsudok prvostupňového súdu v medziach odvolania žalobkyne (§ 212 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia

pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.), pričom dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je vecne správny a odvolanie nie je dôvodné.

Odvolačný súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, ktorý v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O. s. p. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a vzhľadom na potrebu vysporiadať sa s tvrdeniami žalobkyne v odvolaní, odvolací súd doplnil ďalšie dôvody.

Žalobkyňa predovšetkým nepreukázala naplnenie primárneho atribútu zodpovednostného vzťahu a to nesprávny úradný postup. Tvrdenie žalobkyne o nevydaní poverenia na vykonanie exekúcie exekučným súdom po dobu viac ako 299 dní nebolo pravdivé. Z pripojeného exekučného spisu bolo jednoznačne preukázané, že k zamietnutiu žiadosti o vydanie poverenia došlo po uplynutí 208 dní, pričom žalobkyňa žiadnym spôsobom neodôvodnila zásah do jej práva prekročením lehoty. Súd prvého stupňa správne ďalej konštatoval, že zákonom stanovená lehota 15 dní od doručenia žiadosti sa vzťahovala výlučne na prípad nezistenia rozporu žiadosti, návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, dôsledkom čoho bolo následné udelenie poverenia (požadovaného zákonodarcom v zákonom stanovenej lehote). Podľa § 44 ods. 2 vety tretej E. p. ak však súd zistí rozpor žiadosti, návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne (zákonodarcu v tomto prípade upustil od stanovenia lehoty). Odchylný postup má svoje logické opodstatnenie, keďže negatívne rozhodnutie súdu má už charakter uznesenia, preto vyžaduje obstaranie si súdom spoľahlivého podkladu pre potvrdenie záveru o rozpore žiadosti, návrhu alebo exekučného titulu so zákonom. Jeho náležité vyhodnotenie si tiež vyžaduje určitý čas a lehota 15 dní by zjavne nebola postačujúcou pre uvedený postup súdu. Nemožno tiež prehliadať, že žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ako aj podanie návrhu na vykonanie exekúcie žalobkyňou ako oprávnenou, nebolo dôvodné (dôvodom zamietnutia žiadosti o udelenie poverenia bol rozpor exekučného titulu so zákonom, preto zákonom stanovené podmienky na vedenie exekúcie voči povinnej osobe ani neboli dané). Po právoplatnosti uznesenia o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia bolo exekučné konanie zastavené.

S poukazom na uvedené došlo k vyvráteniu už samotného skutkového základu primárneho atribútu zodpovednostného vzťahu, v dôsledku čoho dôvodne súd prvého stupňa žalobu zamietol (žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno o nesprávnom úradnom postupe exekučného súdu).

K argumentácii žalobkyne poukazujúcej na absenciu vysvetlenia týkajúceho sa stavu právnej neistoty (v ktorej sa žalobkyňa mala nachádzať po dobu od podania žiadosti o vydanie poverenia do rozhodnutia súdu o zamietnutí žiadosti) odvolací súd uvádza nasledovné. Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (napr. sp. zn. I. ÚS 16/02) nedodržanie zákonom stanovenej lehoty sa nepovažuje automaticky za porušenie základného práva účastníka konania, pretože je potrebné zohľadniť všetky okolnosti prípadu. Tie v danom prípade spočívali v postupe samotnej žalobkyne, ktorá podávala na súd návrhy na vykonanie exekúcie v enormne hromadnom počte, ktorý objektívne znemožnil zamestnancom súdu, vybavujúcim exekučnú agendu, konať v kratších stagnačných lehotách. Na uvedené skutočnosti bolo reagované aj legislatívnymi úpravami. Cieľom bolo zamedziť paralyzovaniu činnosti súdov (predovšetkým exekučných oddelení), keďže súd bol povinný konať a poskytnúť súdnu ochranu nielen vo veciach podaných žalobkyňou v exekučnom konaní, ale aj vo všetkých veciach a to každej agendy. Zámerom zákonom stanovenej lehoty na vydanie poverenia v trvaní 15 dní bolo zefektívnenie exekučného konania a snaha dosiahnuť, aby poverenie na vykonanie exekúcie nebolo zdržiavané nečinnosťou exekučného súdu. Uvedená lehota je pre súd záväzná len do tej miery, ak by jej nedodržanie mohlo byť označované za zbytočný priesťah. Táto lehota vychádzala z ideálnej predstavy zákonodarcu o dobe potrebnej na to, aby sa poverenie mohlo vydať.

Pre záver o zbytočných priesťahoch exekučného súdu však nestačí len samotné prekročenie 15-dňovej lehoty, ale aj zohľadnenie ďalších relevantných okolností prípadu. Medzi takéto okolnosti patrí napr. správanie sa oprávneného, jeho súčinnosť, iné procesné prekážky a pod. Nemohlo obstať tvrdenie žalobkyne o „polemizovaní“ súdu o limitácii dĺžky konaní zákonnými lehotami. Výklad jednotlivých právnych predpisov nesmie byť formalistický, má byť ústavne konformný, eurokonformný ako aj teleologický (nachádzajúci zmysel a účel zákona). Primeraná rýchlosť konania je jednou z podmienok spravodlivého procesu v širšom zmysle slova. Príliš dlhé konanie ohrozuje jeho účinnosť, pomalá spravodlivosť je považovaná za odmietnutú spravodlivosť. Rýchlosť však neznamená prenáhlenosť.

Konanie musí byť čo najrýchlejšie ale tak, aby tým neuprela jeho kvalita. Nesmie ísť na úkor riadneho výkonu spravodlivosti a rešpektovania ostatných základných princípov konania (rozhodnutie ESLP vo veci: Neumeister v. Rakúsko z 27. decembra 1968). V rozhodnutí vo veci Bodaerd v. Belgicko z 22. októbra 1992 ESLP uviedol, že čl. 6 Dohovoru o ľudských právach predpisuje rýchlosť súdneho konania, ale súčasne zakotvuje všeobecnejší princíp riadneho výkonu spravodlivosti (Dohovor taktiež ráta s tým, že konanie sa nemá príliš unáhliť).

Novelizovaná právna úprava ustanovenia § 9 ods. 2 ZoZS (od 1. januára 2013) aj explicitne zakotvila požiadavku posúdenia nesprávneho úradného postupu v závislosti od výsledkov právoplatných rozhodnutí označených súdov (ESLP alebo Ústavného súdu SR) alebo vybavenia sťažnosti na prietahy, príp. žiadosti o prešetrenie vybavenia sťažnosti na prietahy. Je potrebné zdôrazniť, že súd prvého stupňa neaplikoval novú právnu úpravu (a preto nemohlo dôjsť k porušeniu princípu zákazu retroaktivity), keďže argumentačným základom súdu prvého stupňa bol platný právny stav v čase žalobkyňou tvrdeného postupu exekučného súdu (a to vo vzťahu k ZoZS a E. p.), ako aj judikatúra Ústavného súdu SR.

Je všeobecne známe, že aplikácia komunitárneho práva v oblasti noriem na ochranu spotrebiteľa predstavovala prelomenie predchádzajúcej súdnej praxe aj v oblasti exekučného konania, osobitne v období pred legislatívnymi zmenami E. p., smerujúcimi k úplnej transpozícii smerníc európskeho práva. Finálna legislatívna úprava ustanovenia § 44 ods. 2 E. p. vyňala vykonateľné rozhodnutia rozhodcovských súdov zo zákonom stanovenej 15-dňovej lehoty na vydanie poverenia od doručenia žiadosti súdneho exekútora. Primárnym prameňom komunitárneho práva sú aj rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie v Luxemburgu, ktorý zdôraznil povinnosť súdu ex offa skúmať neprijateľné podmienky vo vykonávacom konaní aj bez námietky účastníka konania (Asturcom Telecomunicaciones C-40/08). Osobitne je potrebné poukázať na uznesenie z 16. novembra 2010, POHOTOVOSTĚ, s.r.o. proti Iveta Korčkovská C-76/10, ktoré v odôvodnení obsahuje konštantnú judikatúru týkajúcu sa prieskumu nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách ex offa. V kontexte vyššie uvedeného bolo povinnosťou exekučného súdu postupovať v súlade s platnou právnou úpravou na ochranu spotrebiteľa, komunitárnym právom vrátane judikatúry, v dôsledku čoho by objektívne ani nemohlo dôjsť k rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia v lehote. Žalobkyňa, ktorá poukazovala na zásah do svojich podnikateľských aktivít, práve v ich dôsledku sa stala centrom pozornosti ochrany spotrebiteľa v Slovenskej republike, ako aj na úrovni príslušných orgánov Európskej únie. Podmienky poskytovania úverov, na základe ktorých boli vydávané exekučné tituly predstavujúce rozhodcovské rozsudky, boli kvalifikované ako neprijateľné podmienky. S poukazom na všetky vyššie uvedené dôvody výkon práva žalobkyne bol aj v rozpore s dobrými mravmi, predstavujúci účelovo vykonštruovaný nárok, bez preukázania legitímneho cieľa a hodnotového výkladu práva (v teórii práva označovaný typ žaloby ako žalobné zneužitie práva).

Ak chýbal prvý z atribútov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (v danom prípade nesprávny úradný postup) bolo bezpredmetné zaoberať sa existenciou ďalších atribútov, keďže by to na bezzákladnosti žaloby o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy nemohlo nič zmeniť. Preto námietka žalobkyne týkajúca sa nesprávnosti odmietnutia návrhu na znalecké dokazovanie nemohla byť dôvodná. Pokiaľ žalobkyňa v odvolaní tvrdila, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, svoje tvrdenie bližšie nekonkretizovala.

Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správny potvrdil. Týkalo sa to aj rozhodnutia o trovách konania, v ktorom plne úspešná žalovaná náhradu trov konania nevyčísliła a tieto nevyplývali ani zo spisu, preto nepriznanie náhrady trov konania žalovanej bolo dôvodné.

Podľa § 222 ods. 3 a § 164 O. s. p. súdu prvého stupňa ale odvolací súd nariadil vykonanie opravy zrejmej nesprávnosti v úvodnej časti napadnutého rozsudku, spočívajúcej v potrebe označenia žalovanej spôsobom zodpovedajúcim zákonu aj žalobe (žalovanou je Slovenská republika /štát/, kým Ministerstvo spravodlivosti je len osobou, prostredníctvom ktorej štát koná). Preto správne označenie žalovanej má byť súladné s ustanovením § 21 ods. 4 a § 79 ods. 1 predposlednej vety O. s. p. a inak aj tým, ako žalovanú v úvodnej časti tohto svojho rozsudku označil odvolací súd.

Aj v prípade uznesenia odvolanie podala včas účastníčka konania proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné odvolanie (§ 201 a § 204 ods. 1 O. s. p.) a tu odvolací súd po preskúmaní uznesenia

prvostupňového súdu v medziach odvolania žalobkyne (§ 212 ods. 1 O. s. p.) a bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

Súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu. V prvom rade vyrúbil súdny poplatok s uvedením položky č. 13 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý je prílohou ZoSP, hoci položka č. 13 písm. a/ sa týka poplatkovej povinnosti zo žiadosti o udelenie poverenia súdnemu exekútorovi (16,50 eur). V danom prípade sa však nejednalo o exekučné konanie, ale civilné sporové konanie a predmetom spoplatnenia bolo odvolanie. Žalobkyni bola preto nesprávne uložená poplatková povinnosť. Vzhľadom na nesprávne uloženie povinnosti zaplatiť súdny poplatok za odvolanie (keďže súdu prvého stupňa musel byť zrejмый druh súdneho konania ako aj predmet spoplatnenia), odvolací súd uvádza nasledovné.

Podľa § 4 ods. 1 písm. k/ ZoSP v znení platnom a účinnom do 30. septembra 2012 (teda aj v čase začatia konania v prejednávanej veci dňom 27. septembra 2012) od poplatku je oslobodené súdne konanie vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

S účinnosťou od 1. októbra 2012 (zákonom č. 286/2012 Z. z.) bolo citované ustanovenie zo ZoSP vypustené a súčasne bol sadzobník ZoSP doplnený tak, že v ňom bola za položku 7 vložená položka 7a, podľa ktorej poplatok zo žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom je 20 eur.

Podľa § 6 ods. 2 prvých dvoch viet ZoSP ak je sadzba poplatku ustanovená za konanie, rozumie sa tým konanie na jednom stupni a poplatok podľa rovnakej sadzby sa vyberá i v odvolacom konaní vo veci samej.

Podľa § 18ca ZoSP (prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. októbra 2012) z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. septembra 2012 sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do 30. septembra 2012, i keď sa stanú splatnými po 30. septembri 2012.

V prejednávanej veci konanie začalo ešte pred nadobudnutím účinnosti novely ZoSP, vyjadrujúcej zámer zákonodarcu upustiť v prípade konaní vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom, od ich vecného oslobodenia od súdnych poplatkov. Pri posudzovaní existencie či neexistencie poplatkovej povinnosti je rozhodujúci stav v čase začatia konania (ako celku), pretože opak (zámer vyberať v konaniach začatých pred nadobudnutím účinnosti novej právnej úpravy poplatky za odvolacie konania, začaté až po nadobudnutí účinnosti zákona č. 286/2012 Z. z.) nebol vyjadrený výslovne, pričom nedostatok takéhoto presného vyjadrenia bolo potrebné vyložiť na ťarchu štátu a nie poplatníka. Len takýto výklad zodpovedá ústavne konformnému výkladu výberu súdnych poplatkov, rešpektujúcemu pravidlo o zachovaní účinkov neúčinnnej právnej úpravy, odvodené od ústavných princípov právnej istoty, ochrany nadobudnutých práv a legitímnych očakávaní, ako aj zákazu retroaktivity. Poplatník koná s dôverou, že celé konanie (do jeho právoplatného skončenia), ktoré inicioval podaním žaloby bude spoplatnené podľa právnej úpravy v čase začatia konania. Iná časová pôsobnosť právnej normy musí byť vyjadrená zákonodarcom výslovne a jednoznačne, súčasne musí chrániť inú legitímnu hodnotu, prevyšujúcu záujem na zachovaní vyššie uvedených ústavných princípov (k čomu však nedošlo).

Z dôvodu, že predmetné konanie začalo pred novelou ZoSP a intertemporálne (prechodné) ustanovenie (§18ca) zachováva reguláciu výberu súdnych poplatkov (za konania začaté do 30. septembra 2012) podľa predpisov účinných do 30. septembra 2012, nebol daný zákonný dôvod na uloženie poplatkovej povinnosti.

Podľa sadzobníka ZoSP položky 7a sa súdny poplatok vyberá za žalobu, preto nemožno v danom prípade argumentovať ustanovením § 6 ods. 2 ZoSP (definujúcim pojem „konanie“ ktorým sa rozumie konanie na jednom stupni), keďže sa vzťahuje na prípady ak je sadzba poplatku stanovená za konanie (ako napr. v položkách 5 písm. a/ až d/, 9a, 10 písm. e/ až h/ a §18a písm. a/ sadzobníka). Uvedená definícia pritom rieši len ekvivalent výšky poplatku v odvolacom konaní, odvíjajúci sa od konania v prvom stupni, nie však definíciu konania na účely výkladu intertemporálnych ustanovení a časovej pôsobnosti ZoSP.

V zmysle čl. 59 ods. 2 Ústavy SR dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona a ak zákon o súdnych poplatkoch ukladá poplatkové povinnosti, musia byť tieto povinnosti stanovené jasne a jednoznačne. Pokiaľ tomu tak nie je, zodpovedá ústavne konformnému výkladu zákona o súdnych poplatkoch záver rešpektujúci zásadu „v pochybnostiach v prospech poplatníka“, t.j. záver, že poplatková

povinnosť v týchto prípadoch nevznikla (rozsudok NS SR sp. zn. 4 Cdo 39/2007 z 29. marca 2007). Uloženie poplatkovej povinnosti preto nemohlo obstáť.

Podľa § 221 ods. 1 písm. h./ a i./ O. s. p. v spojení s ustanovením § 12 ods. 3 ZoSP tak boli dané zákonné dôvody pre zrušenie napadnutého uznesenia o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok za odvolanie. Z dôvodu, že žalovaná bola v odvolacom konaní úspešná, podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p. jej vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania. Žalovaná však nepodala návrh na priznanie náhrady trov konania a zo spisu vznik trov odvolacieho konania tejto účastníčky nevyplýval. Odvolací súd preto rozhodol tak, že žalovanej sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

Rozsudok prijal senát odvolacieho súdu hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.